

blóðfæxi.

12.

Um ~~blóðfæxi~~.

Erindi flutt í stúkunnni Þorsteinn
I.OO.F. 2.febrúar 1939. Lesið upp
í góðtemplarastúkum 1935 og 1936
og í F.F.F., Fuglavinafélaginu Fönix
árið 1937 og 1938.

14 bls. qto. Reykjavík, 28.október 1933.

Flakki nr 5. Þórður sínu 100f. 2/2-39

Þeir upp í P.T. skólinu 1935

1936

1937 og 1938 (Sveinur Þórhelms)

J.P.

Hljóðfari um hljóðfari

Þessi hinna ótal mörgu hljóðfara, sem í möllum um um hvern annan eiga
 sér langan aldur og um upphens þessra þeirra vita manni ekki neitt eta
 þá lítil, og þótt sé heyrnum næstum daglega í þessu lítilid, vitum vér
 þessum lítil um byggingu þeirra, fyrirkomu og af sér inkranni. Mörg
 þessum eru þó svo mikil vönduðar, að ef manni steygnað eitthvað
 lítilid eitt einn í þá hluti, myndu þeir verða forvænda og vænnað
 þessu sínum eigin augum, enda jafnvel eigi stíllja þá neitt til hlýtar,
 svo er h.d. um Orzellid.

Til um þess afagambur grísk-egyptískar sögu um upphens þess
 hljóðfara: Hötunna og Rýrnna:

Þegar grísk-gyðjum Artimios - er hún var döttir Zeúsar og Peto og
 tvíburu við Apollon - var eitt sinn á völdum, tók hún eftir því,
 að um líd og hún staut í rísi af boja sínum, söng svo hátt og mjalt í
 boja steygnum, að henni kom til hugar, þá er henni kom, að þessa
 mörgu steygi hvar við annars líd og svarta misvandi lauga og
 myna, hvort þeir hefði allir sama ton við svartingum. Með þessu er talið
 að Rýrnna hafi til orðid og í hún þá upphens sinn að reykja til boja steygu Artimiosar.

Þegar grísk-egyptíski gyðjum Þoth-Hennas gekk eitt sinn í þessum heyr-
 num með þessu stöndu stílljótis vönduð, tala hann fótinn í upphens da
 stjaldbótuskiel og heyrði hann þá að hátt og mjalt söng í stölinni. Það
 þetta til þess, að heyrmyndin um Hötunna varð til, enda var ein hölf
 Hötunna upphens stjaldbótuskiel lengi síðan, þá hún varð
 til þess, að hann varð til í fyrstu.

Orgellid.

er eitt hið mesta furðuverta manns-ástand, ein af hinum furðulegustu
 véttum, sem hann hefur fundid upp og er í gegnum alda-ráðir sáðfellt
 að taka breytingum til fullkornmannar. Það er fullkornasta og fjöt-
 breyftasta hljófgerð sem til er og það eitt útaf fyrir sig og í önnur
 heild, fullnægis áttum þeim kröfum, sem höf er að gæta til allra
 annara hljófgera, því að í því eru þau all saminnud; að vísu
 ekki hljófgerin sjálf, í eiginlegum stílningi, s. d. harpan, fíðlan
 básiman, manns-barkinn o.s.frv., heldur svo nákvæmar
 eftirlitlingar, að ekki verður með nokkru máti not Kornigð.

Orgelbyggingin er því ein hin vanda mesta list, sem iðnaðar-
 hina mestu nákvæmni, óþreypandi þolinmæði og afar-viðtöku þekkt-
 ingu í reiknings-list, edlisfræði, hejómfræði, afl-fræði, jafnsögi,
 loftþryggingu og áhrifum og afleiðingum hljófgeris. Þessa list má
 því með réttu kalla einu af hinum eddi listum því að það er ekkert
 annað áhald til, sem með jafnmiklum innileik og aðstandi
 áhrifum græpur jafu kröftuglega í viðkomustu stungi manns-
 sálarinnar og lýstir henni í öðru veldi, en fullkornid orgel, sé
 í það leitid af þeirri list ~~sem~~ Kinnuáttu, sem það verðskuldar
 og sem hinu frögustu sönglaga smíðin, s. d. Bach, Liszt, Meyer
 o.fl. hafa Kornigð lengt í að skapa.

Jafu margbrottid og fullkornid áhald er vitanlega ekki fundid
 upp af neinum einstökum manni sta í einu vettfangi: Það hefur
 myndast og niðrast í mörgum öldum frá hinu allra einfaldasta frum-
 smíði og jafnvel auvirdilegustu stíri til hins fagursta og full-
 kornasta furðuverta, sem ein þekktist í því sviði. Það er þess-
 vegna ómögulegt að ákosta með neinni ávildanlegri vísu: hvaða
 tíma byrjunarinnar til frumorgelanna í raun og veru er að leita.

Fyrstu tilraunirnar voru svo smá og jafn, að manni hafa ekki

sem slojd var í og nefndin voru Sistoan, ^{þar sidan munu gefid verda} ~~en þessu veru stafi notadur~~
 vid songin, heldur í stad Mubkhuu, ~~til ad halda minni samun og sinu~~
~~skrifad stendur: til ad velja hini andvaralagan, sem sofa undir helgin~~
~~idun gudfjornum munar~~ Þad er þess vegna engin viora fyrir þis, ad
 hini formu Hebrear, Grikkir eða Rómverjar, hafi þetta neitt veru lef
 eða fullkomid orgl. Ad vior er stundun minst í hid svo nefnda
 vafur-orgl (Organum hydraulicum); musterin í Jerisalem og ömru
 áhald, sem líkjast orgli, en þau eru áreidunlega matal hinni morgu
 áhald, sem hini myrku fyrnd hefur helid bláju sinni og enginn veit
 til hoers hafa veind notud.

Í 1. Mósebók 4. Kap. 21. versu er nefndur maður einur Júbal ad nafni
 og er þar sagt um hann: „Hann vand atfladir allra þeirra, sem leika í gígju
 og hjandþjpu“. Þessu Júbal er þis til einh ad hafa fyrstur manna
 fundid form-myndina ad orglinu, með þis, ad þar er, svo menn viti,
 fyrst talad um einfalda þjpu eða óðun nafni flautu. Sagan telur hann
 þis atfladir allra þeirra er smidun og létu í þjpu, flautu, (ha-
 vrestu: ugab) og Chithar (hebr. Kinnor). Af þessu einfalda hejð þis
 leiddi 600 Pan-flautuna (sem höllud var Syrinx), sem einu er
 ofagornul og til einh gudinnu Pan og nefnd eftir honum. Hinn var
 minn notud matal grísku og latnesku hjandmannu og var með 7 eða
 8 þjpuum úr reir eða stórgerdu sefi (Ovid segir um hann: *dispar*
septenis fistula cannis, sem bendir í sjö röt eða þjpu: Kinnor
 = Chithar). Þjpuvar voru festar saman, hver vid hliðina í annari,
 og atladur til þess ad blása í þis. Í nálagd voru þar óþazilagar áheyrnar,
 en í farlagd með nið ^{við minni andboganu} ~~þjpuum~~ ~~þjpuum~~. Ovid segir enn framur:
 ad Apollo hafi, eftir ad hann drap Coronis munustu sína, notid
 huggunar og trausts í sorg sinni vid það, ad hlusta á tóna þjpu annar.

Síðar meir vidu þessar þjpu 11 eða 12 talsvir, en eftir þis sem
 þeim fjólgadi, vand er vidara ad leika í þis, þis manna ~~er~~ ~~ad~~ ~~þjpu~~

þær til eftir því sem þær stöðu, að minnis min til þess að ná minn-
 andi þó minn eftir langt þeirra og gildleita. Þetta þótti er vitth og óþogi-
 legt; manni sáinnu því kassa, með jafu mörgum götum á og þépsurmar
 voru margar, leyfdu fyrir götin með fingrunum, en þépsurmar voru
 of-margar sta fjölgun svo, að fingrunir voru of fáir til að loka götum -
 um og vandi því að taka til annara háða er, síðar vandi að vitid.
 Þjá kinnveigjum er á létinu lína falad um samstæður hljóðfari
 sem ~~þetta~~ Tschang ^{þetta} og var vindurinn leiddur um keirþépsu, sem innlozd
 var með filabæini. T gegnum þessu þépsu var svo blásid lofati um í Kass-
 ann og fingrunir notad ir sem lokur fyrir götin, sem hljóðþépsurmar
 stödu á, en í þær var stöðin þver-riðu sem höllid var Labial (= 00^g,
 í d. Labo) í nedri endann á þépsunni (vít. ^{sögmur} ~~st~~ að þépsu e. f. v. þáðau, lof o. s. fr.

Af því sem þegar er á minni, má sjá, að með þessu eru fundir ein-
 földustu hlutar orplisins: Þépsurmar, þverriðu í þeim (Labial) vind-
 gegnuminn (Kassinn) og leiddurmar gegnum rósir, en neðt var of
 línu háð til að loka götum með einhverju öðru en fingrunum og
 mí komin lokurmar, noturmar (Tangenturmar) og smísurmar sta
 leiddurmar milli noturmar og vindhlöðnumar. En þá kom upph í þess
 til sögnumar: Brynna manni var fort að bláso svo miklum vindi
 inn í vindhlöðnum, að neðiloft vori til þess að allar þépsurmar þenjju
^{vind,} neðiloft þá fundu menn, að belgir myndu vera undirgandi. T fyrstu voru
 þeir einn og smíðir belgir, en þeir vildu níast í sundur í fellingunum
 og var því fundid upph, að kafa þær þer þyrndar, í langar boordplötur, sem
 lagu fast saman í adra röndina og í milli þeirra adrar þær minni, smíð-
 störnarplötur og stíum sta þéttur dúbur líndur á milli.

Þessu álta má vitandaga ljóso miklu nátturmar og íþar lýgar, en til þess
 er hvortsi kúsi nó rénu hér, en þannig kafi þær upphötunum adra
 og muleótis smátt og smátt, að vísu mjög þöggfara, jafuvel um áratugi
 og alda, um þetta undra áhald (Organnum) er ní ordid svo fjell-
 hömud sem rann er á.

Fyrsta orglid, sem fluttist til hrimm norð- og vestlögari lands
 Norðurlandanna, kom til Foatstlands árið 812 árið í mikla gæði
 og var það vinargjöf Keysarans Theofilusar ~~til~~ Konstantinopel til
 Pápius hins litla, Keysara í Foatstlandi, fúður Karla Magnúsar, en
 mjög einfalt var það og fástendugt að allri simegi þess, t. d. Höfdu
 þeirna og hljóðbræfingunna s. s. f. Þ. Westinghustur höltinu í London er þess
 getid, ~~það~~ að nú líkt læpti þafi verið einuad orgl, sem hafði 26 þjáur,
 nótturmar í þess vora 6 þjáur. í bréfið og það var „tróðid“ í þann hátt, að
 þeir menn stöðu sínu við hvora hlið orglisins og vögu salt í þess
 heljarstömu slánu, sem gengur sín út úr hvori hlið orglisins. Til þess
 að spila (leika) í þetta orgl þurfti að hafa 70 manna og vora nótturmar
 slagnar niður, ýmist með heyrnum hufnum eða örnlognum og
 er það af drogð að „slá orgl“ og „orglsláttur“.

Til þess nið ad sýna hrimm feghi mikla misnun í þessu orgli ~~er~~
 hrimm fyrsta orglum, sem sögur fara af, og sem hér er mjög stuttlega
 lýst, og í fullkomna stöðu og stórsta orglin heimisins, sem nú er
 þetta, skaltú einnig mjög stuttlega skýra frá byggingu þess og á eig-
 komulagi. Það er byggt í Breslau í Þýskalandi árið 1913 og
 stendur það í furdugri hundi að ári hallarinnar, þar, sem nú 5000
 manna geta þröfseti, til að hlusta í frögustu hljómlistamenn heimisins
 leika í það. Orglid er byggt af stórsta orglverkum síndju heimisins, t.
 Sauer í Frankfurt am Oder, (Förstingur orglid þess er einnig byggt
 þar) og sagði Karl Straube, kemari Páls Tröfsmar, sem ni er talinn
 einn af heimsfrögustu orglleikurum, sem uppi eru, fyrir nu allar
 byggingu þess í störu og smá. Það var fyrst leidd til nótturmar og
 veigð 21. September 1913 og var Straube í þessri ferd, en Páll Tröf-
 smar kom fyrst til Þess, í September það ár.

Orglimum eru 15133 þjáur og er þess þannig
 stjórð niður í 5 marmalær (spila höfletti) og fótspil:

I. I. mannal eru 3857 þýpur

II. - " - " 2763 - " -

III. - " - " 3831 - " -

IV. - " - " 1074 - " -

V. - " - " 1648 - " -

og Fedal - " - " 1960 - " - eða sem sagt 15133 þýpur

- Í Fritvikju oeggjum eru 3 mannalir og podal og 2325 þýpur -

Raðningar skýtasá þannig:

3	raddivi	3 2	fofo
29	- " -	16	- " -
88	- " -	8	- " -
36	- " -	4	- " -
9	- " -	2	- " -
5	- " -	2 2/3	- " -
1	- " -	10 2/3	-
1	- " -	5 1/3	- " -

og auk þess 27 - " - blandadar; þar's 2 Klutkuspil; alls eru
registrið 207 - í Fritvikjumni 26 - og 125 - hjólaþarregistrið
eða samlangti.

Stóð oeggjum má að nokkru sjá með samantvæði á þrosi og

stóðla húsinn í Reykjavík: Húsi Math. O. Olsen's

Oeggjum er 15 metrar í hæð (Math. O. Olsen's hús 20.10 upprad turni

- " - 22 - " - á breidd - " - 31.07 vesturhlid

- " - 15 - " - á dýpt - " - 17.5'i norðurhlid

Grunnflötur oeggjum er 260 □ metrar

Rúmmál - " - 2540 # - " -

Þyngd - " - 50,500 Kilogr. eða 50 1/2 ton

Í flutningi var það 11 járnbrautarvagnklöss.

Til að leggja það fóru 66,500 vinnutímar.

Þ orglinum er mótur með $13\frac{1}{2}$ hesta-afli, sem fram-
 leidir 160 ft^3 vind með 350 m. m. vatnsþrygkingi í mínútu.
 Sá, sem leitau í þessu orgel, hefur yfir 1638 orisnumandi
 hljóðformu að ræða í einu, sem hann í svo svisslundað gætur
 jafuvel með einu handtaki, gjört óteljandi hljóðvefningar með,
 frá sterkasta stormvindsingni, í næstum óþeyranlegum taf-
 leygjumind.

Lýsingin af þessu orgeli er svo nákvæm, að þess er gætt, að
 um 47000 naglar, skreifur yfir hafi verið notadar til byggingarinnar

Þess hefur verið gætt hér í lýsingunni af þessu orgeli, að það hefði
 svo og svo margar taddir, maldar í fótutali, t.d. 32', 16', 8', 4', 2'
 o.s. frv. en með þessu er ^{það} fyrsta leiki hljóðsins maldur.

Þýðing hljóð þess heyranslefs er, er. Sub-Kortra C, sem hefur
 sextán sveiflur í sekundu, næsta C, er áttaund ofar en Kortra C, sem
 hefur 32 sveifur í sekundu, næsta C, er áttaund ofar en stóra C, sem
 hefur 64 - a - í - a - o.s. frv. Þannig, að við hverja áttaund fjölga
 sveiflurnar um helming. Þannig má halda áfram að telja þar til
 sveiflurnar eru oronar óþeyranlegt hljóð og 1/2s vanda sveiflurnar svo
 tíðar að hljóðid ségt og er þá talið að það hafi 392 biljóna sveiflur í sekundu
 og kemur þá fram sem fjötblárlegi t.d. í þessum ljósinu: Strá þessum um
 myndar ljósid við minning loftsinu.

Hver einstaki form er maldur eftir hrada sveiflunum og er talið um
 að þetta eða hitt hljóðfori sé stílt í þessari eða annari stillingunni. (Sten-
 ning) Stillingarnar eru þeirjar:

1. Orcheiter. stilling með 440 sveiflur í sekundu
2. Normal - a - " 435 - a - " - "
- og 3. Pariser - a - " 430 - a - " - "

og er þá átt við að einstykjad a sé stílt þannig, t.d. í Normal-

Stillingun er einotrygð ^á ávölk með 435 (eða 870) sveiflum í sek.
 Eigi þvi að leika í blásturshljóðföri með mullirgjafi í Piano eða orpli
 (eða Harmu.) sem vitaulega eru stílt með 435 sveiflum í einstr. á. Þó
 verður að stilla Pianoð, Orplid eða Harmoníid upp í 440 sveiflur
 því það er stillingin í þvi hljóðföri og kemur verður vitaulega
 ekki haggð. Svo nákosulega stíllir góður stillingarmaður hljóð-
 föri sitt (eða annars) að hver fórn hefur sínar á hverjum sveiflu
 svo að ekki munar brook í sveiflu hvað þá heilli. Það er því
 alveg undravert, hvað fólk, s.d. hér á landi, er skorulæst um að láta
 stilla hljóðföri sín, sérstakt Piano, og svo fávist er það í þessum sök-
 um, að sumir hrósa sér af því að þeir hafi ekki látið stilla hljóðförið
 sitt í 20 ár!! „Það er svo gott þetta hljóðföri að ég hefji ekki þessu
 að láta stemma það í 20 ár“, hefi ég heyrt margan mann segja.
 En sí fávist! En það múnst alota eyra! — Sé hljóðförið
 haldid í notkun vegjum réttis og viðunandi stillingun, þarf að stilla
 það 2-3 á ári. Það er nft. eugin sömum fyrir því að hljóðförið
 sé „gott“ eum kallað er, að mörnum finnið óþærft að stilla hljóðförið
 árum saman, það er einmitt sömum þessu, að þeir sem eiga það, eða
 nota, eru gjöroneiddir því, að hafa nokkurt singlegu. Sö Piano
 s.d. flutt til hús úr hús eða jafnvel milli hembeyja, harkast
 stillingun og þarf þá, að réttu lagi, að stilla það, og allt ný Piano þarf
 að stilla strax, sem þau eum lekin til notkunar og ^{sidan} ~~þá~~ árlaga
 2-3 eða oftur. Vanröksta í þessu kemur niður í þeim sem til
 þess heyrja, þannig, að eyrad verður því óþafilegra til að heyrja rétta
 tóna, sem það venst því leygur, að heyrja þá falla um brot í
 sveiflu ndr í hvert sinn sem á hljóðförið er leikið.

Gæti hljóðföri, s.d. Flygla, Piano og Harmonía þekkið nýg
 andveldlega af mörgum áðnum einstaknum en því, að nenn halda
 að svo og svo sjaldan þurfi að stilla þau, en þau ein kemur

þekktja. Þóttu kaupendur og láta því seljendur, sem
 ekkert þekktja til hjóðfara, þelja sér þó meir að þau séu
 góð, af því, að þau færi ekkert að stilla í mörg ár, að þau séu
 ódýr o.s.frv.

Enginn góður hjóðfari maður heldur svo hjóðfari í dag,
 að hann ekkert láti stilla hjóðfari það er hann aklad að nota í
 mörgum. Enginn góður Píaus. veltur sína lotur Píaus frá sér þau
 svo að ekkert séu 2-3 manni búsir að athuga og stilla hjóðfari
 í hverjum lagi, hver eftir annan, í fleiri vikur, oft 4-5 vikur.

Enginn góður kemur lotur lottinga sína. spilla söngvæðum sínum
 með því að láta þau leika í illa stillt hjóðfari til leygjar. Eng-
 in góður húsfaðir eða góð húsmaður getur látið gestum sínum heyrna
 til illa stillt hjóðfari í húsi sínu. Einu fórn getur gestur alla
 söngvæðum óþóflaga. Afsáturinn er: Gy heyrir það ekkert. Náð er er:
 Stilla hjóðfari 2-3 í ári. Það er lotningur, sem dugir!

Violínid er fullkomnað allra strangahljóðfóru og jafnframt það hljóðfórú sem einna meost vandhöfi er í að teika. Það er fullkomnað vagna þess, að með einu öðru hljóðfóru einu úr af fjóru síg, er mikið að ná jafri fjólbreyttum og áhrifamiklum tónum. Þó undarlegt sé ^{eign} að elsti síðustu alda kynslóðirnar heidurinn af því, að hafa komið þessu hljóðfóru í fullkomnum stígi, því að síðan 1600-1680 hefur það eini fullkomnum leiki, er samsvári framfórumnu í öðrum greinum síðan. Violínid er, eins og kemur þess er holar hljómkassi og eru strangirinn strangdir frá öðrum enda hljómkassans yfir í skaf þess, er gengur úr fjóru tinnu endann. Hljómkassinn og strangja fjöldinn er ýmist leyur epli því hvar á jörðinni það er, sem hljóðfórú er notað, en hjá norri öllum fjóðrum, er nokkru síðmenninn hafa, er violínid, eða annað hljóðfóru af líkri tegund og alstádar eru tónarnir framleiddir í þann hátt að draga boða með fjólu hrosshári um strangina. Hljóðlindinn er Violínid aðallega notað sem söngleidandi hljóðfóru (D. eikid í það sem undirspil við söng) og þannig notuð þess manni það á miðöldum sem ferdum og einn midvik Nordurálfnumar til að syngja. Fyrir þessu líku í þriðringi að hljóðfóru er nefndis þess franska nafni Rabets eða Rebet, leit af arabísku nafninu Rabib, sem fjóru býr. Nafnið Violin eða Violon er spanat af dragid fjórum Riolon. Hljóðfóru, sem dragin eru með boða þessu státi í Nordurálfnumi fyr en á 5. öld. Það er talið fyr en á 12. öld að þau eru almenn notað en við fullkomnari meðferð þessu ná þau hvað af hverju meiri fullkomnum í laginu og á á bettur og bettur tilgangi sínum. Fyrsta hljóðfóru af þessari endurbötu tegund, sem í góðum handritum er kallað Crouk, og er mjög stílt nafninu í samsteman hljóðfóru Rote eða Rota, og er leit af latnesten orðmyndinni Crotta - var fyrst með 3 strangjum, seinna með 4 og loka 6 og voru 2 þessu lausir. Strangirnir voru ýmist í latínu þessu eða hrosshári og dragu manni þessu eða boðanmynd eða boða um strangina. Þetta hljóðfóru (Crouk) var samt elsti notað þess yfir 12. öldina, því á 13. öld kemur Rota'n til sögunnar og hafði það hljóðfóru strangi, sem ýmist voru dragin með boða eða slopin með fingrum. Rota'n var með 4 göðum í hljómkassannu en gamla Violínid greið með 1 eða 2um og Croukter þessu. Rota'n var því að þessu leyfi fullkomnari. Hljómkassinn var flatur eins og á hinum (Violíninn og Croukten) og engin stóll undir stranginum. Það þessu því veid notum ómögulegt að ná hljóði í einum strangi í seinn, heldu hafa fleiri hljómad samstundis sem boðinn var draginn um þá. Að líkindum hefur þess þetta hljóðfóru veid til þess að leida söng með þriundum, fimfundum og átundum.

Flautan, blásinnur, harpur, lýran og siótrun eru allar uppfundnar í
Egypptalandi. - Flautan var af ýmsri gerð: Sumar langar, beygðar í einum
endann og var blásid hinni endann. Autlun þvefllandur var haldid flötum
fyrir minnisinn og blásid í miðinu. Tvöfalda flautu, hvor ið blidinn á
annari og stundum tutt samann, ið ýndu hinna tóðunn.

Blásinnur hafði stóls og kvasandi hljóð og átti það 4 tóna stóls í samannu. Hú
var þó stórtöðlega notad í herferðum.

Í fyrstu var harpur niðr lítil fyrirferðar, með einfaldri tón-unnjóð og áðinn 4 stungjum,
en síðan vóð hin með stórum einbötni og 9 stungjum, fagurlega ið stórum.

Lýran var upphalds hljóðferi Austurlandsfjóða og af ýmsum gerðum og stóðum,
frá 5 stungjum - en hanna líkus komur og heldur henni á handleggum - allt að
18 stungjum, þána á lengd og líkus hanna harðmenn, iðjand stundandi.

Siótrun var stóttu hljóðferi, niðr milt notad. Hún var einn og stóðastafur, með áðinn
látunghring og 4 þvef stungjum, sem festar voru í lausan málgrindur. Á stórum endu
stafstessa da stanzar, var löng og breid látinnu lyfþija, og á endu hennar mynd og hetti
en hett á sólulífu og átti hún á Fíhusa Þurbastis, dóttur þeirru Þris og Osiris. Gagn-
ann látinnu lyfþjunnu gerpa margir þinnar, ýmist úr jánni, látinnu da stórum málmi og
vorn kúpas á hverjum enda þinnar; líkus þeir lausir og þegar voru stungstessi, með öllum
þinnunum á lyfþjunnunni var krist líl og frá, hringdi og klínghli í öllu samann með équal-
asta hávada og óhljóðum, enda var hljóðferi þess notad sem merkis-líðum, líl þess að
kalla menn líl herfjónustu, eða líl samkomu ið gudsfjónustu og einnig þá er þinnar-
siddis manna fórn fórn. Sí þinn fylgdi hljóðferi þessu, að það fólði á burtu illa anda og
vanda djöflu, en á schja viltu syndugur manneskjunn.

Erísti rithöfundurinn Plutarhus, sem uppi var náb. 50 ánnu e. Kr., segir að Siótrun
hafi m. a. verið notad ið gudsfjónustum, líl þess að hressa húsafreyttu og velja
hinnu andvarslanustu, e. sofunda ið gudsfjónustum. Hú hafi þó verið
nær áhrifmiltu veljara Mublu verið að ræða.

Þinn gáður er sagt hefir sín hvern form, sem heyrir, sitth ákvarðna sveiflu tal á sek undir
 hverri við 15 stiga hita í Reannusí og árið 1858 var sá form ákvarðinn er gilda
 stýldi um hvern allan. Sjórindi form í einstakgardi áttund da Forminn a hefir
 sidans 435 sveiflu á sek undir, edo tvöfaldrí sveiflu 870. Öll hljóðfori, sem annars
 er hóf að stilla, en það er ekkis hóf að gera undirhan átt, t.d. blásturs hljóðforin, hvern
 hliðar, flautur o.s.fvo., eru stíllt effiessari roflu og sér hvern form nákvæmlega
 niðar um við sveiflu fassarar nota um allan hvern mentaða hvern.

(Í nefndinni eru hefir Weber, Berlioz, Halévy, Meyerbeer, Rossini og Thomas)

Laðti form, sem notadur er í hljómsveitum er í Kontra Bassa (Kontra E) er hefir 41 1/4 sveiflu
 á sek undir, en hefir form er í Piccoloflauta ^{5 d.} 475 2/8 sveiflu á sek undir. Allir dróttinn
 þar í niðli eru notadur í hljómsveitum. Í torglum eru þó til djöfri formar, þinn djöfri
 - og heyrarboji - er Sub-Kontra C, með 16 1/2 sveiflu og þinn hefir 6 stýkud C með 8448 sveiflu á sek.

Lojota hljóð, sem mannsboji eru getur gerist, er frá Sub-Kontra C með 16 1/2 sveiflu, en
 híd hefir er talid að hafi um 38000 sveiflu á sek undir. Þittarsboji er sá nota ekkis
 táknað, en mundi finnað í 9 áttund, of til vori; en óheyrarboji.

Stýtblétti hljóðinn þer effi frá hvern niðli aff er á hvern þinn, t.d. Streng, sem sethur
 er í heyringum, t.d. Piano-Streng, raddbönd í barba manns o.s.fvo.

Bládrinn í hljóðinn er hverninn undir byggjingu hlustarinn sem hljóðid myndar, t.d. manns-
 barba manns, hvern raddböndin eru hín er sterk, stutt er löng, svo og einbottinninn: Í
 mannsinnun bjóðtholid, manns og nasatholid, en í einbottinnun hljóðinnun effi lojun þinn
 og í hvernun þinn þann um einbottinn, t.d. í fjóttum og stýkbojnum (Piano) effi frá, í hvernun vidi
 einbottinnun er, hvern þá er með sterkum járnrammi o.s.fvo. og er frá hvern hvern nefndi ein-
 vidur notadur, gamall og stýkbojnum a. n. 16. í 3 ár.

Öll, stýtblétti o.fl. má brýta í mannsbarba manns með margu árs lóðinnun og ef-
 ingu en það tekur aff níggjár, frá föstun minninnun er í stýkbojnum fager og galko-
 larinn hljómbot, en hverninn má einnig brýta - til illa - með föðabo- og vinnustu,
 ofkallingu og veldindun í háli.

Söngur og Strengleikar voru einhverjum viðhafdir við guddýraustunna, útfaris fram-
lidinna og við dans í gestabodum og einnig kinstum þess manna in herleidangr.
ma þess. Oftast söng kvenfolk á þessum líkindum undir í hljóðfori og þó oftast
insöngva, en til hvíldar þess fótt svo allur karlmanns hópurinn undir og öð þess
hljóðfori, með þessum er í notkun voru, en það voru oftast stór hárpa, þess lútar
eða þá líta og lýsa og tvöföld flautu.

Í Egyptslandi er margt af blindu fólki og var það sérstaklega notað til söngs og
ad líka í hljóðforin, enda einnig fangar ríðisins, þess konunganna,
hirdhöfðingjanna og ríðismannanna da þessum er ríð höfdu í þessum halda
kvennabla. Söngfólk þetta efði eigi í söng og dansi þess ad streimta faraó
eða öðrum hlutad eigandi höfðingja sínum og er sérstaklega getid um þess
3 helstu söngmanns, en uppi voru of alþéttastar fyrir 2000 árum f. Kr. þess
Eti og Remsey Ptah, en söngur í höfð konungsinu, þóddu hjarta hars og
uppfylltu þannig allar óstir hans með þessum yndilega söng. Þess
máðurinn er nefndur þess vorpjet, en ekki var einungis forstöðumadur
fyrir söngfólki faraó heldur og helstu söngstærfaun allri fjóðar sinna.

Hverum niðri þáttur sönglistis hafi verið í lífi Austur landafjórðanna 'dur
þessum, m. a. eigi af þessum sem sagt er í Spádimobó þess Daniels 3. Kap. 5 versis
en þess segis:

"Þegar þess heyrir hljóð hornanna, þessanna, harsanna, gígjanna
saltanna, symfonanna og alls þess Strengleika, þá stund þess
fransfallo og líkindja gull líkindja þess, sem þess ad útzar konungur
þess þess látið!"

Fransfallo þess atþyggandi en til þess atþess ad valja atþyggj ungmannanna í þessum afurum
og fradó þess þess, en alls eigi þó svo, ad eigi þess ad atþyggja þess (s. d. undir þessum), þess und þessum
og líkindja, en sérstakl. en þessum stund til upplöstrar í þessum félögum. Þess þess und þess og þess
niðri stessum ad og fradó þess, þess eigi undi þess og þess líkindja und; ij voru, ad þess undi þess
þess undi þess.

Reykjavík, 28. Okt. 1933. *J. Jónsson*